

FACKEN INOM INDUSTRI

och industriavtalet

FAKKEN

INOM INDUSTRIEN

Facken inom industrin

Olof Palmes gata 11, 105 52 Stockholm

Telefon: 08-786 80 00 • e-post: fi.kansli@fikansli.se

Hemsida: www.fackeninomindustrin.se

Tryck: Sib-Tryck Holding AB 2016 • Layout: Inger Lernevall

Vilka är med?

I dag omfattas fem fackförbund av Industriavtalet. Gemensamt uppträder förbunden under beteckningen Facken inom industrin. De fem fackförbunden är GS Facket för skogs-, trä- och grafisk bransch, Industriefacket Metall, Livsmedelsarbetareförbundet, Sveriges Ingenjörer och Unionen.

Varför ett samarbete?

Samarbetet i Facken inom industrin startade 1996 då fackförbunden tog initiativ till de samtal som kom att leda fram till det första Industriavtalet. Det fackliga initiativet syftade till att få en bättre ordning för lönebildningen, stärka och utveckla svensk industri och öka satsningarna på kompetensutveckling för industrins anställda.

Mycket av samarbetet har koppling till Industriavtalet och bedrivs tillsammans eller gentemot industrins arbetsgivarorganisationer. Det arbetet kan indelas i aktiviteter som syftar till industriell utveckling respektive aktiviteter kopplat till avtalsfrågor och avtalsförhandlingar.

Samtidigt är förbunden i Facken inom industrin eniga om att det fackliga samarbetet går utöver det som följer av Industriavtalet och skulle fortsätta även om Industriavtalet skulle upphöra eller förändras. Hösten 2010 enades förbunden i Facken inom industrin om en gemensam avsiktsförklaring som en grund för det fackliga samarbetet.

Syftet med samarbetet

- ✓ Stärka de fackliga organisationernas position och öka den fackliga styrkan gentemot industrins arbetsgivarorganisationer.
- ✓ Värna de rikstäckande branschvisa kollektivavtalen och principen om att överenskommelser om nya riksavtal ska innehålla bestämmelser om höjning av utgående lön.
- ✓ Stärka den internationellt konkurrensutsatta sektorns lönenormerande roll på svensk arbetsmarknad.

GEMENSAMMA MÅL

Facken inom industrin är överens om att arbeta för följande mål:

Kollektivavtalens ställning bör stärkas

Facken inom industrin ska arbeta för att stärka det svenska partssystemet och kollektivavtalets ställning. Fack, arbetsgivare och statsmakterna behöver utveckla ett tydligare förhållningssätt till frågan om lag eller avtal. Arbetsgivarna behöver bli mer benägna att reglera frågor i kollektivavtal. Statsmakterna bör agera så att de stärker parts- och kollektivavtalssystemet.

Riksavtalen ska täcka alla anställda

Facken inom industrin ska arbeta för att de riksavtal som förbunden tecknar reglerar anställningsvillkoren för samtliga anställda inom industrin. Det innebär att alla anställda på alla arbetsplatser inom industrin bör omfattas av rikstäckande branschvisa kollektivavtal. Riksavtalen kan sedan kompletteras med lokala överenskommelser på arbetsplatserna.

Stärka det lokala facket

Facken inom industrin ska arbeta för att stärka det lokala fackets ställning. Lokala överenskommelser om löner, arbetstider och andra anställningsvillkor ska utgå från riksavtalens bestämmelser, men kunna anpassas och förbättras utifrån lokala förhållanden. Det kräver ett starkt lokalt fack som kan balansera de lokala arbetsgivarnas makt.

Reallöneökningar och förbättrade anställningsvillkor

Facken inom industrin ska arbeta för reala löneökningar och förbättrade anställningsvillkor, exempelvis ökad anställningstrygghet, utvecklat stöd i omställningssituationer, allas rätt till utveckling i arbetet, ökade satsningar på utbildning och kompetensutveckling, en bättre arbetsmiljö och ett arbetsliv fritt från diskriminering.

En stark, växande och konkurrenskraftig svensk industri

För att förbättra de anställdas villkor och utvecklingsmöjligheter ska Facken inom industrin arbeta för en stark, växande och konkurrenskraftig svensk industri.

GEMENSAMMA UTGÅNGSPUNKTER

Lönebildningen är arbetsmarknadsparternas ansvar

Löneökningarnas storlek och fördelning samt formerna för förhandlingar ska bestämmas av arbetsmarknadens parter. Lönebildningen är arbetsmarknadsparternas ansvar. Ansvaret för lönebildningen och den ekonomiska politiken ska hållas isär.

Industrins avtal lönenormerande

Sverige är ett litet land med stort internationellt beroende. Välfärdsnivån beror i hög utsträckning på hur svensktillverkade produkter värderas på de internationellt konkurrensutsatta marknaderna. Företag i den sektorn har små möjligheter att vältra över kostnaderna på andra. Den internationellt konkurrensutsatta sektorn ska vara lönenormerande för hela arbetsmarknaden. Avtalsområdena inom industrin utgör kärnan i den internationellt konkurrensutsatta sektorn. Därför bör parterna inom industrin vara först med att teckna nya avtal. När Facken inom industrin gemensamt tar ansvar för normeringen vinner den kraft och legitimitet. Det är en bra ordning för industrin, industrins anställda och den samhällsekonomiska utvecklingen.

Riksbankens inflationsmål

Riksdagen har beslutat att målet för den svenska penningpolitiken är att upprätthålla ett fast penningvärde. Riksbanken har preciserat ett inflationsmål på 2 procent. Det är en viktig utgångspunkt för parterna. Parterna bör, i förhandlingar om nya löneavtal, agera som om Riksbanken når sitt inflationsmål. Parterna bör däremot inte ta hänsyn till tillfälliga svängningar i den svenska växelkursen eller förändringar av räntenivån.

Samarbete mellan suveräna förbund

Facken inom industrin förbinder sig att sinsemellan iaktta vissa regler när de bedriver avtalsrörelse gentemot arbetsgivarorganisationer inom industrin. I övrigt ska samarbetet ske med beaktande av förbundens suveränitet och ska inte utgöra något hinder för förbundens möjligheter att uppträda enskilt.

Alla förbund ska vinna på samarbetet

Förutsättningarna för ett starkt och varaktigt samarbete är att alla förbunds medlemmar vinner på samarbetet. Det medför att förbunden, utöver att ta till vara sina egna medlemmars intressen, har att väga in samarbetets resultat också för övriga förbunds medlemmar.

FEM VIKTIGA UPPGIFTER

Facken inom industrin har fem huvuduppgifter:

- ✓ Att samordna fackens agerande gentemot de arbetsgivarorganisationer som omfattas av industriavtalet.
- ✓ Att stärka och utveckla samarbetet mellan de fackliga organisationerna samt fack och arbetsgivare inom industrin i syfte att utveckla svensk industri.
- ✓ Att bereda frågor inför möten med Industriutskott och Industriråd.
- ✓ Att främja ett fördjupat och stärkt samarbete mellan förbunden på alla nivåer (från den lokala till den internationella nivån).
- ✓ Att söka samverkan i såväl policyfrågor som praktiska frågor för att öka effektiviteten och därmed kunna nyttja förbundens resurser på ett bättre sätt.

VAD ÄR INDUSTRIAVTALET?

Ett nytt industriavtal gäller från den 1 juli 2011. Det ersatte Industriavtalet från 1997 som varit en hörnsten för lönebildningen i Sverige. Det nya Industriavtalet förstärker och breddar parternas gemensamma arbete för att utveckla svensk industri. Det förstärker också industrins lönenormerande roll genom tydligare syfte och inriktning samt delvis nya regler för förhandlingarna. Avtalet har haft stor betydelse både för svensk industris konkurrenskraft och för avtalsrörelserna och har därmed påverkat situationen även i andra sektorer.

Avtalet har undertecknats av medlemmarna i Industrirådet (tidigare Industrikommittén) som består av ledande företrädare för svenska arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer inom industrisektorn. Industrirådets uppgift är att följa och främja tillämpningen av Industriavtalet.

Samarbetsavtalet handlar bland annat om att öka partssamarbetet när det gäller att utveckla svensk industri. Parterna har instiftat Industrins utvecklingsråd där bland annat frågor som rör utbildning, forskning, innovation, energi och jämställdhet är prioriterade. Parterna kommer också att verka för att kunskapen och insikten om industrins betydelse för Sveriges utveckling ökar.

Industriavtalet utgår från att parterna träffar avtal om löner och anställningsvillkor på förbunds nivå. Lönebildningen är parternas ansvar. Industrins parter samarbetar för att säkerställa en stabil lönebildning i Sverige och beaktar därvid lönebildningens konsekvenser på inflation, sysselsättning och konkurrenskraft. Industrins utsatthet för internationell konkurrens innebär att arbetskraftskostnadsökningar långsiktigt måste stå i överensstämmelse med den internationella utvecklingen, främst i våra viktigaste konkurrentländer, för att inte underminera tillväxt och sysselsättning.

Opartiska ordförande (opo)

Enligt Industrins förhandlingsavtal ska parterna utse opartiska ordförande (opo) med uppgift att bistå parterna i förhandlingarna om nya rikstäckande branschavtal. Opo har till uppgift att se till att parterna träffar avtal i rätt tid med balanserade resultat som är förenliga med förhandlingsavtalets syfte. Opos uppgifter och befogenheter regleras i Industriavtalet, vilket också fastställer att de ska vara en grupp på minst två och högst tio personer samt att de väljs på ett år i taget. Den som utses till opo ska i utförandet av uppdraget vara helt objektiv i förhållande till parterna. Det åligger således varje opo att utföra sitt uppdrag oberoende, opartiskt och i enlighet med avtalets syfte.

Industrins ekonomiska råd (IER)

För att utveckla parternas samarbete kring industrins utvecklings- och förhandlingsfrågor organiserar parterna Industrins ekonomiska råd (ekonomiska rådet) som består av fyra ekonomer som inte är anställda i arbetsgivar- eller arbetstagarorganisation.

Ekonomiska rådet ska lämna utlåtanden och rekommendationer i ekonomiska frågor på uppdrag av Industrirådet, Industrins utvecklingsråd, Industrins förhandlingsråd eller de opartiska ordförandena enligt förhandlingsavtalet. Uppdragen som bestäms av Industrins utvecklingsråd eller Industrins förhandlingsråd ska fastställas av Industriutskottet. Inför en avtalsrörelse ger IER ut en eller flera rapporter som behandlar de ekonomiska förutsättningarna inför kommande avtalsrörelse.

Industrins utvecklingsråd

För att utveckla parternas samarbete kring industrins utvecklingsfrågor organiserar parterna Industrins utvecklingsråd som består av lika antal ledamöter från den fackliga- respektive arbetsgivarparten. Det är parternas uppfattning att ledamöterna bör utses bland ledande befattningshavare hos organisationerna.

Industrins utvecklingsråd arbetar med frågor som rör industrins förutsättningar i form av forskning, utveckling, utbildning, kompetensförsörjning m.m. Även frågor som energi och klimat samt jämställdhet, behandlas inom utvecklingsrådet. Det praktiska arbetet sker i arbetsgrupper med deltagare från Industrirådets olika organisationer. Industrins utvecklingsråd svarar även för planeringen av Industridagen som genomförs med ett till två års mellanrum.

Industrins förhandlingsavtal

I Industriavtalet ingår också Industrins förhandlingsavtal, ett avtal som reglerar hur förhandlingar om nya riksavtal ska ske. Förhandlingsavtalet ska ge långsiktig stabilitet och en väl fungerande lönebildning. Industrins förhandlingsavtal anger bland annat en tidsplan för förhandlingarna. Tidsplanen innebär att förhandlingarna ska påbörjas senast tre månader innan det gamla avtalet löper ut. Syftet med tidsplanen är att förhandlingarna ska vara slutförda senast vid den tidpunkt då det gamla avtalet löper ut.

Förhandlingsavtalet reglerar hur förhandlingsprocessen ska gå till, men anger inte innehållet i de nya avtalen. Däremot tydliggör parterna den gemensamma uppfattningen att det kostnadsmärke som etablerats inom industrin ska vara en norm även för övriga arbetsmarknaden. Parterna förbinder sig också att verka för att så blir fallet.

**VILL DU
VETA MER?**

Vill du veta mer om Facken inom industrin, Industriavtalet, svensk industri och dess anställda besök Facken inom industrins hemsida, www.fackeninomindustrin.se.

Där hittar du också rapporter om löner inom svensk industri, internationella jämförelser av löner inom tillverkningsindustrin, Industrins ekonomiska råds rapporter med mera. I häftet "Industrin och dess anställda" finns aktuell information om utveckling av löner, reallöner, industriproduktion, sysselsättning.

När det är avtalsrörelse finns också aktuell information kopplat till avtalsrörelserna.

www.fackeninomindustrin.se

